

KAMER VOOR HET NOTARIAAT

Beslissing in de zaak onder nummer van: SHE/2023/48

Klachtnummer : SHE/2023/48

Datum uitspraak : 18 maart 2024

KAMER VOOR HET NOTARIAAT IN HET RESSORT 's-HERTOGENBOSCH

Beslissing van de kamer voor het notariaat op de klacht van:

de heer [X] (hierna: klager),

wonende in [plaatsnaam],

tegen

notaris de heer mr. [Y] (hierna: de notaris),

gevestigd in [plaatsnaam].

1. De procedure

1.1. Het verloop van de procedure blijkt uit de volgende stukken:

- de klacht, door de kamer per e-mail ontvangen op 25 september 2023;
- het verweerschrift (met bijlagen) van de notaris per post ontvangen op 9 november 2023;
- de 34 e-mailberichten van klager ontvangen op 22 december 2023 door de kamer.

1.2. De klacht is mondeling behandeld op de openbare zitting van de kamer van 15 januari 2024. Klager en de notaris zijn daarbij aanwezig geweest en hebben hun standpunt over en weer toegelicht. Vervolgens heeft de voorzitter het onderzoek gesloten en de datum bepaald waarop uitspraak wordt gedaan. Nadien heeft de kamer nog een e-mailbericht van 21 februari 2024 van klager ontvangen. Uit artikel 18 van Reglement omtrent de werkwijze van de kamers voor het notariaat (zoals bedoeld in artikel 12 lid 5 van het Besluit op het notarisambt) volgt dat na afloop van de mondelinge behandeling geen stukken meer kunnen worden overgelegd zodat dit bericht buiten beschouwing blijft.

2. De feiten

De klacht gaat over het handelen van de notaris als gevolmachtigde van de erfgenamen van de moeder van klager. Voor de beoordeling van de klacht acht de kamer de volgende feiten van belang.

2.1. Uit het huwelijk tussen de vader van klager, de heer [A], en de moeder van klager, mevrouw [B] (hierna: moeder), zijn zeven kinderen geboren.

2.2. Vader is op [...] 2005 overleden.

2.3. De goederen van moeder zijn op enig moment onder bewind gesteld met benoeming van een professionele bewindvoerder.

2.4. Moeder is op [...] 2020 overleden.

2.5. Moeder heeft haar zeven kinderen als erfgenamen achtergelaten, ieder voor 1/7 gedeelte van haar nalatenschap. Een van de erfgenamen heeft bij de rechtbank Oost-Brabant een procedure aangespannen tegen de overige zes erfgenamen. Op [...] 2022 zijn de erfgenamen ter beëindiging van het tussen hen bestaande geschil tot een minnelijke regeling gekomen. Daarvan is door de kantonrechter een proces-verbaal opgemaakt waarin onder andere het volgende is vermeld:

'1. Partijen geven een onvoorwaardelijke volmacht aan het notariskantoor [Z], te [plaatsnaam] om de nalatenschap van mevrouw [B] af te wikkelen.

(...)

2. Partijen gaan ervan uit dat ten behoeve van die afwikkeling in ieder geval de woning aan de [adres] in [plaatsnaam] zal moeten worden verkocht. Onder de volmacht aan de notaris valt in dat kader ook een volmacht om een makelaar in te schakelen die deze verkoop zal afhandelen.

3. Terwijl de nalatenschap wordt afgewikkeld zal geen van partijen zonder overleg met de notaris de woning betreden of handelingen verrichten ten behoeve van de nalatenschap. Zij dragen hun bevoegdheden in dat kader over aan de notaris, zoals ook bij de drie-sterren-executeur het geval is. (...)

4. (...) Partijen geven de notaris opdracht het huis leeg op te leveren voor de verkoop, (...)

7. Partijen geven de notaris opdracht voor de verdeling van de nalatenschap zorg te dragen tot het punt dat iedere erfgenaam heeft toebedeeld gekregen wat aan hem of haar wettelijk toekomt. Daaronder valt in ieder geval de bespreking van de kosten die [C] aangeeft voor te hebben geschoten, en de kosten die de overige zes erfgenamen aangeven te hebben voorgeschoten.'

2.6. Nadat de tot de nalatenschap behorende woning was leeggemaakt, heeft de notaris een makelaar ingeschakeld voor de verkoop van deze woning. De notaris is op 8 april 2022 met de makelaar in de woning geweest. De makelaar heeft op 8 april 2022 een verkoopvoorstel gemaakt. In dit verkoopvoorstel staat onder andere:

'Tips voor de verkoop

- Vraag alvast een energielabel aan*
- Schilder de betonnen balk aan de voorzijde*

- Repareer de raampjes in de voordeur
- Haal alle spullen weg
- Berg kleine accessoires en persoonlijke spullen op
- Zorg dat alle ramen, kozijnen en deurklinken schoon zijn
- Verwijder de groene aanslag van het terras
- Maai het gras voordat we gaan fotograferen en bezichtigen

Om dit in professionele banen te leiden, is het zeker aan te bevelen om met onze erkende vastgoedstyliste ([D]) de woning voor te bereiden voor een optimale verkooppresentatie. Het eerste adviesgesprek ter waarde van € 298,- euro is voor onze rekening. Daarna kan er gekozen worden om zelf zaken ter hand te nemen of deze door de vastgoedstyliste uit te laten voeren. Nadat de verbeteringen zijn doorgevoerd, zal de woning couranter overkomen en meer kijkers in de juiste doelgroep trekken.

(...)

Vraagprijs € 350.000,- tot € 375.000,- k.k.

In huidige staat (leeg) Na styling kosten € 2.950,- incl. BTW, achteraf te verrekenen

Courtage 1,35% incl. BTW '

2.7. De notaris heeft dit verkoopvoorstel op 12 april 2022 naar de erfgenamen gestuurd. Daarbij heeft de notaris het volgende aan de erfgenamen gemeld:

'Gezien de geringe extra kosten en de te verwachten meeropbrengst heb ik besloten om een styliste die de makelaar zal inschakelen te gebruiken om een zo hoog mogelijke verkoopopbrengst te behalen.

Ik zal aan de styliste ook vragen om het ruitje van de voordeur te laten vervangen en de betonnen balk aan voorzijde te laten schilderen.

(...)

De woning dient leeg te zijn voor de verkoop zodat de stylist het verkoop klaar kan maken.

(...)

Alle goederen waar de erfgenamen geen belangstelling voor heeft zal ik laten weghalen.

Eventuele vragen of opmerkingen verneem ik van u'

2.8. De erfgenamen hebben niet op het bericht van de notaris van 12 april 2022 gereageerd. De notaris heeft vervolgens de verkoop in gang gezet en de geadviseerde verbeteringen, reparaties en schoonmaakwerkzaamheden laten uitvoeren door derden.

Samengevat bestaan deze kosten (inclusief btw) uit:

Energielabel	€ 290,00
Vervangen glas en schilderwerk	€ 1.128,20
Schoonmaakwerkzaamheden	€ 388,36
Wespenbestrijding	€ 121,00
Bouwtechnisch onderzoek	€ 389,00
Reparatie wanden en gevels	€ 2.662,00
Ontruimen, meubelverhuur, huurtermijn, storkosten	€ 6.762,25
Totaal	€ 11.740,81

2.9. De makelaar heeft een courtage van € 4.320,00 (inclusief btw) in rekening gebracht.

2.10. Op 7 mei 2022 heeft klager een e-mail naar de notaris gestuurd met de volgende inhoud:

'Beste notaris,

Zijn jullie soms met vakantie,

Ik zie weinig vooruitgang.'

2.11. Diezelfde avond heeft de notaris klager per e-mail als volgt geantwoord:

'Bij afwikkeling van een nalatenschap zien erfgenamen wel vaker weinig zichtbare ontwikkelingen.

Achter de schermen ben ik met diverse zaken bezig om de nalatenschap af te werken. (...)

2.12. Op 26 mei 2022 heeft klager per e-mail de notaris onder meer als volgt bericht:

'De werkzaamheden aan het tuintje en de bestrating hebben een positieve uitstraling op het huis.

(...)

Verder is het huis nog wat troep opgeruimd.

Mocht u nog voorstellen of ideeën hebben horen wij dat graag.

(...)

Toen ik woensdag op zolder was, hoorde ik aan de cv installatie een raar geluidje.

(...)

Mocht u willen dat de cv weer gevuld word, dan wil ik dat wel doen.'

2.13. De notaris heeft in zijn e-mailbericht van 22 maart 2023 onder meer gemeld:

'Beste erfgenamen,

Hierbij bericht ik u dat vandaag de overdracht van de woning goed is afgerond.

Nu zal ik starten met de afwikkeling van de nalatenschap zodat dit ook verder verdeeld kan worden.'

2.14. Op 25 mei 2023 heeft klager een e-mailbericht naar de notaris gestuurd met de navolgende inhoud:

'Mijn zwager heeft de laatste rekening van de samenwerkende belastingdienst Oost-Brabant voldaan.

Hij heeft hier kopieën naar U verstuurd, maandag jongstleden.

Zijn er nog zwaarwegende bezwaren om nu de verdeling van onze erfenis te stagneren, wij vinden dat het wel erg lang begint te duren.

U heeft ruim genoeg de tijd gehad om alles voor te bereiden lijkt mij.'

2.15. Bij e-mailbericht van 8 juni 2023 heeft de notaris aan de voormalige bewindvoerder van moeder gevraagd of er rekeningen van voor het overlijden van moeder bij haar waren ingediend.

2.16. Op 19 juni 2023 heeft klager een e-mailbericht naar de notaris gestuurd inhoudende:

'Het lijkt mij nu dat iedereen na lange tijd moet krijgen waar hij recht op heeft.

(...)

Het is voor mij voor 100% zeker dat deze rekening vervalst, is zo niet is gemaakt in de tijd dat mijn moeder wils onbekwaam was verklaard.

Ik zal u apart ook nog een bewijsstuk verzenden.

Niemand van ons kan een geldige reden bedenken om mijn voorstel aan te nemen.'

2.17. Tien minuten na het verzenden van bovenstaand e-mailbericht heeft klager nog een

e-mailbericht naar de notaris verzonden inhoudende:

'In de haast heb ik in de email iets niet goed geschreven.

Het ging hierover, het moest zijn:

Niemand van de erfgenamen kan een geldige reden geven om tegen mijn voorstel te zijn.

Immers als U inhoud wat er ten onrechte geëist word, loopt er niemand risico zelfs U niet.'

2.18. De voormalige bewindvoerder van moeder heeft de notaris op 7 augustus 2023 laten weten dat zij aan [C] (hierna: [C]) kenbaar had gemaakt dat hij rekeningen ten aanzien van moeder bij haar kon indienen, maar dat er geen rekeningen bij haar waren ingediend die zagen op de periode van voor het overlijden van moeder.

2.19. Bij e-mailbericht van 7 september 2023 heeft de notaris aan de erfgenamen onder andere geschreven:

'Na het overlijden zijn voor de nalatenschap van moeder door verschillende erfgenamen bedragen voorgesloten. Deze moeten weer terug naar die personen.

Als ik het goed heb gaat het om de volgende posten:

(...)

Graag verneem ik van u of ik nog bedragen heb gemist die door een van de erfgenamen na het overlijden is voldaan, zodat ik die ook mee kan nemen in de afwikkeling.

Na eindelijk contact te hebben gehad met de bewindvoerder blijkt dat de bewindvoerder heeft aangegeven dat er rekeningen ingediend mochten worden bij de bewindvoerder die te maken hadden met moeder voor zaken voor het overlijden. De bewindvoerder heeft aangegeven dat er geen rekeningen bij haar zijn ingediend. Waarom is niet bekend. Een van de redenen zou kunnen zijn omdat moeder plotseling is overleden.

Het blijkt dat de heer [C] rekeningen op naam van uw moeder heeft betaald met een totaal bedrag van € 418,36.

Daarnaast heeft hij een bedrag van in totaal € 1.190,95 aan boodschappen, kapper, pedicure voorgesloten echter dit zijn bonnetjes niet op naam van moeder.

In totaal zou het om een bedrag van € 1.609,31 dat hij voor moeder heeft betaald.

Graag verneem ik van de erfgenamen of iedereen er mee akkoord gaat dat het bedrag van € 1.609,31 aan de heer [C] wordt overgemaakt.

Mocht een van de erfgenamen of iedereen de ingediende bonnetjes/rekeningen willen inzien dan kan hij/zij een afspraak maken op mijn kantoor.

Mochten alle erfgenamen met het voorstel om genoemde bedragen aan de personen die het hebben voorgeschooten terug te betalen dan kan ik de rekening en verantwoording opmaken en aan alle erfgenamen toezenden. Nadat alle erfgenamen de rekening en verantwoording hebben goedgekeurd kan ik de bedragen die nu nog op mijn derdengeldrekening staan overmaken aan de erfgenamen en mijn dossier sluiten.

Op de rekening en verantwoording komt ook mijn declaratie te staan.

Hopelijk is iedereen ermee akkoord en kunnen we overgaan tot afronding van de afwikkeling van deze nalatenschap'

2.20. Op 12 september 2023 heeft de notaris per e-mail het volgende bericht aan de erfgenamen:

'Geachte erfgenamen op mijn onderstaande mail heb ik nog niet van alle erfgenamen reactie ontvangen.

(...)

Voor het overlijden nog betaald door [C] et rekeningen op naam van moeder in totaal € 1.918,36

Daarnaast heeft hij een bedrag van in totaal € 1.190,95 aan boodschappen, kapper, pedicure voorgeschooten echter dit zijn bonnetjes niet op naam van moeder.

In totaal zou het om een bedrag van 3.109,31 dat hij voor moeder heeft betaald.

Graag verneem ik van de erfgenamen of iedereen er mee akkoord gaat dat het bedrag van € 3.109,31 aan de heer [C] wordt overgemaakt.

(...)

Als iedereen akkoord is dan kan ik de verdeling verder gaan opmaken en afronden.

(...)

2.21. Klager heeft op 13 september 2023 om 06:09 uur aan de notaris een e-mailbericht gestuurd met de navolgende inhoud:

'U heeft in een eerder bericht aangegeven dat u vragen wil beantwoorden.

Mijn vraag aan U is, waarom [C] kosten voor het overlijden laat indienen en verdedigt, en aan de overigen ervende grens verlegt naar na het overlijden.

Graag snel een antwoord, aangezien mijn gezondheid en nachtrust door deze voortslepende kwestie aanzienlijk wordt verzwakt.'

2.22. Diezelfde dag om 08.04 uur heeft de notaris aan klager een e-mailbericht verzonden met de volgende inhoud:

'Het is mij niet bekend dat de overige erfgenamen voor het overlijden rekeningen op naam van moeder hebben voldaan die al tijdens leven met moeder verrekend had kunnen worden of bij de bewindvoerder ingediend hadden kunnen worden.

Geen van de overige erfgenamen hebben rekeningen ingediend die ze graag verrekend willen hebben.

Hoor het graag van u of er erfgenamen zijn die rekeningen voor moeder hebben voldaan.

Ik kan dan deze voorleggen aan de erfgenamen.'

2.23. Klager heeft daarop om 09:02 uur richting de notaris gereageerd als volgt:

'Als er U iets onbekend ik, op dit tijdstip heeft U geen enkele reden om nu een embargo te leggen op kosten gemaakt voor het overlijden van mijn moeder en scheidt daar mede rechts ongelijkheid.

Het zou U sieren als U dit embargo verwerpt, en nu van iedere erfgenaam die kosten heeft gemaakt voor het overlijden van onze moeder zonder toestemming van de toen door de rechter aangestelde curator alsnog hun kosten alsnog kunnen declareren.

(...)

Graag een nieuw concept onder dezelfde voorwaarden die U stelt aan [C], dat voldoet aan de regels die de wetgever er aan stelt.

Geef aan dat er toch onbedoeld een schijn van partijdigheid in het eerder verstuurd concept zat.'

2.24. De notaris reageerde op 13 september 2023 om 20:13 uur als volgt naar klager:

'De wet zegt als iemand een rekening van iemand anders voldoet dan ontstaat er een vordering op die persoon, die persoon heeft dan een schuld aan de persoon die het heeft voldaan.

Die persoon kan dan die schuld voldoen zodat het is verrekend.

Als iemand komt te overlijden en die persoon heeft die schuld nog niet voldaan dan heeft hij/zij een schuld aan die persoon die het voor hem/haar heeft betaald en die persoon heeft dan een vordering op de nalatenschap van die overleden persoon.

In casu was uw moeder en nadat zij onder curatele was gesteld de curator de bevoegde persoon om die schulden te voldoen. Als dat niet is gedaan is er een schuld in de nalatenschap.

Om een schuld uit de nalatenschap te betalen is er toestemming nodig van de erfgenamen.

Waren de rekeningen die op naam van uw moeder stonden ingediend bij de curator dan had die de rekeningen voldaan uit het vermogen van uw moeder, tenzij de rechter had aangegeven dat die rekeningen niet voldaan mochten worden. de rechter zal alleen rekeningen niet toestaan als die te hoog zijn of niet op naam van moeder staan.

Een deel van de rekeningen staan op naam van moeder, waren deze ingediend dan zou de rechter deze waarschijnlijk ook hebben goedgekeurd om te betalen.

Zin met partijdigheid snap in niet, ik leg het alleen voor aan de erfgenamen. Als ik het zonder het voorleggen zou verrekenen dan snap ik die zin, mar nu niet.'

2.25. In zijn e-mailbericht van 14 september 2023 te 00:04 uur heeft klager aan de notaris gevraagd om op zijn kantoor de nota's van [C] te mogen inzien.

2.26. De notaris heeft bij e-mailbericht van 14 september 2023 te 08:09 uur het volgende aan de erfgenamen bericht:

'Aangezien verschillende erfgenamen hebben aangegeven de rekeningen voor het overlijden te willen zien die op naam van moeder staan doe ik u hierbij die rekeningen toekomen.

Met het vergoeden van de boodschappen ed gaan niet alle erfgenamen mee akkoord dus die zal ik dan ook niet meer meenemen in het overzicht en worden niet vergoed.

Als alle erfgenamen akkoord gaan met de vergoeding van de overige kosten worden de volgende bedragen vergoed aan de volgende personen:

(...)

[C]:

- een bedrag van € 733,58 voor vergoeding na het overlijden

- een bedrag van € 1.918,36 voor vergoeding voor het overlijden (zie bijlage).

Als de erfgenamen akkoord geven voor deze verrekeningen kan ik de rekening en verantwoording verder klaarmaken en rondsturen.

(...)

2.27. Diezelfde dag om 20:42 uur heeft de notaris de erfgenamen per e-mail het volgende medegedeeld:

'Rekeningen die iemand voor het overlijden voor iemand anders heeft betaald die is overleden kan alleen verrekend worden ingeval alle erfgenamen daarmee instemmen.

Aangezien niet alle erfgenamen akkoord gaan met het verrekenen van de rekeningen voor het overlijden zal ik alleen de rekeningen verrekenen die na het overlijden zijn ingediend bij mij.

Morgen zal ik per post aan alle erfgenamen de rekening en verantwoording toesturen.

(...)

Nadat ik van alle erfgenamen de getekende rekening en verantwoording retour heb ontvangen zal overgaan tot uitbetaling van het restant van de erfenis waarbij de personen die na het overlijden rekeningen hebben voorgeschoten ook dat bedrag weer terugkrijgen.

Ik kan pas overgaan tot uitkeren van het restant nadat alle erfgenamen de rekening en verantwoording hebben goedgekeurd en mij hebben gevrijwaard.

(...)'

2.28. Eén van de andere erfgenamen heeft op 14 september 2023 te 22:05 uur per e-mail, met cc aan klager, aan de notaris gevraagd wat er zou gebeuren als een van de erfgenamen niet tekent en er opnieuw een impasse ontstaat, of de rekening en verantwoording dan automatisch terug naar de rechtbank gaat of dat de erfgenamen dat dan zelf moeten regelen.

2.29. De notaris heeft hierop als volgt in zijn e-mailbericht van 15 september 2023 te 07:40 uur geantwoord:

'Als een van de erfgenamen de rekening en verantwoording niet tekent blijft het geld op mijn derdengeldenrekening staan.

Ik kan niet naar de rechtbank omdat ik geen erfgenaam ben en de verdeling en kwijting en decharge niet kan afdwingen.

De erfgenamen moeten dan zelf weer naar de rechter om tot een oplossing te komen.

(...)'

2.30. Klager heeft daarop die dag om 09:47 uur het volgende e-mailbericht naar de notaris verzonden:

'U bent aangesteld als boedelnotaris en als ik het goed begrepen heb heeft U daarbij zelfs een volmacht gekregen, corrigeer mij als ik het verkeerd heb.

Die volmacht zal zeker iets betekenen.

Het lijkt mij dan ook zeer wel mogelijk dat U betalingen/nota's die wettig bewezen zijn kan uit de erfenis te betalen.

Zonder daarvoor toestemming te vragen aan alle erfgenamen.

U zelf indekken met geld uit de erfenis is lijkt me niet betamelijk.

Ik beschouw het als een teken van zwakte.

Zeker als het gaat over de hiervoor genoemde bedragen/nota's u hadden toch een volmacht?

Ik wens geen antwoord op mijn vraag, denk er over.'

2.31. In de daarna door de notaris opgestelde rekening en verantwoording zijn de door [C] ingediende rekeningen niet meegenomen. Wel werden daarin ongespecificeerde kosten voor de verkoop van de woning in opgenomen. Nadat klager daarom vroeg heeft de notaris onderliggende facturen naar klager verstuurd.

2.32. Bij e-mailbericht van 22 september 2023 te 12:37 uur heeft de notaris onder meer geschreven:

'Geachte erfgenamen,

Ik heb niet van alle erfgenamen iets gehoord, maar een van de erfgenamen vraagt om de nota van afrekening en de rekeningen die ik heb betaald aan derden uit de nalatenschap.

In de bijlage doe ik u de gevraagde rekeningen toekomen.

Zoals u ziet is dus alles te verantwoorden.

In mijn eerdere mails heb ik aangegeven welke bedragen aan wie vergoed zal worden, dit heb ik gedaan om te voorkomen dat er bedragen zouden ontbreken op de afrekening.

De personen die hebben aangegeven dat ze iets misten op dat overzicht heb ik aangepast en op het laatste overzicht van de bedragen die verrekend zouden gaan worden heb ik geen reactie meet ontvangen.

Ik ben dus ook van uitgegaan dat alle bedragen die na het overlijden voldaan zijn door een van de erfgenamen voor de nalatenschap op het overzicht stonden.'

2.33. Klager heeft bij e-mailbericht van 22 september 2023 te 13:31 uur aan de notaris bericht:

'Er word nog steeds niet voldaan aan mijn vraag, als er zaken gedaan worden van andermans geld dient u daar op een eerlijke beschaafde wijze naar te handelen.

Dat betekent dat er een of meerdere offertes gemaakt moeten worden voor de opdracht die verricht moet worden.

Daarna dienen de offertes beoordeeld te worden.

Dan dienen beide partijen de opdracht te ondertekenen.

Waterdicht en betamelijk en met zorgplicht jegens de gezamenlijke erfgenamen. Geen carte blanche die vrijspel geeft.'

2.34. De notaris heeft bij e-mailbericht van 22 september 2023 te 13:53 uur klager als volgt geantwoord:

'Geachte [klager],

In de beschikking van de rechter staat dat ik een volmacht krijg om alles af te werken en naar eigen inzicht dingen mag afwerken.

Als gevolmachtigde moet ik in het belang van de erfgenamen werken en bekijken wat de beste handelswijze is.

Of er wel of niet meer offertes worden aangevraagd is aan de gevolmachtigde.

De rekeningen die betaald zijn, zijn normale rekeningen voor de werkzaamheden die uitgevoerd zijn.

Had ik voor alle werkzaamheden meerdere offertes opgevraagd waren de kosten van mij vele malen hoger geweest.

In belang van de erfgenamen om een maximale opbrengsten te behalen heb ik niet meerdere offertes opgevraagd, mede omdat ik de prijzen die gehanteerd zijn voor de werkzaamheden die uitgevoerd zijn redelijk zijn.

Waren de werkzaamheden niet uitgevoerd dan had het minder opgebracht.

Gedurende de proces heb ik regelmatig de erfgenamen geïnformeerd en betrokken, zonder dat dat nodig was op grond van de beschikking.'

2.35. Klager heeft bij e-mailbericht van 22 september 2023 te 15:27 uur de notaris als volgt bericht:

'Notaris als er een bedrag dat nutteloos is verkwanseld is het het bedrag van maar liefst €6762 voor wat eigenlijk, ook carte blanche, heeft het wat opgeleverd, nee enkel gekost denk ik.

Deze stormvloed overschrijdt alle grenzen, van toelaatbare kosten, schandelijk voor iets wat zijn nut nog niet kan bewijzen.

Graag uitleg van het hoe en wat?

En vandaag nog aub

Ik ben laaiend wat een graaierij, en dat is goedkoper dan een offerte, van geen van de erfgenamen toestemming.

Betaal het uit uw eigen zak aub, dit gast alle perken te buiten, wederom schandelijk.'

2.36. De notaris heeft klager bij e-mailbericht van 22 september 2023 te 19:51 uur onder andere geschreven:

'(...)

De rechter heeft mij benoemd en in de beschikking van de rechter staat welke bevoegdheden ik heb gekregen.

U weet zelf wat de toestand van het huis was op moment dat ik de nalatenschap in beheer heb genomen.

De woning was niet toonbaar om in de verkoop te zetten.

(...)

Ik heb alleen de hoogst noodzakelijke dingen laten uitvoeren.'

2.37. Klager heeft daarop bij e-mailbericht van 23 september 2023 te 00:33 uur de notaris het volgende bericht:

'Als U geen risico had willen lopen had je beter uw zorgplicht niet opzij geschoven en alleen de volmacht kunnen gebruiken waar het nodig was. U heeft nagelaten te informeren of de erfgenamen een vrijbrief zouden geven aan een aan hun vreemd bedrijf, U laat ieder maar zijn gang gaan zonder te informeren naar de kosten, vraagt geen offertes aan, en maak ook geen wederzijds vooraf getekende opdracht.

(...)

Daarbij verzaakt U de door de wet opgelegde regel van zorgplicht.

(...)

Ik zie dan ook geen enkele mogelijkheid om hier u ongeschonden uit te laten komen.

(...)'

2.38. Bij e-mailbericht van 23 september 2023 te 10:40 uur heeft de notaris klager als volgt bericht:

'(...)

Ik wil u er op wijzen dat ik geen goedkeuring van de erfgenamen nodig had voor het uit laten voeren van werkzaamheden dor derden. Ik heb gekeken wat het beste was voor de erfgenamen.

Als ik meerdere offertes had op moeten vragen bij verschillende bedrijven had ik meer tijd moeten investeren waarbij mijn uurtarief natuurlijk doorloopt. Met een uurtarief van € 225,- ex btw is het voor de werkzaamheden die uitgevoerd moesten worden maar de vraag of mijn tijd die er in gestoken had moeten worden om meerdere offertes op te vragen terugverdient had kunnen worden.

Als iemand bij het huis moet komen om een offerte af te geven had ik daar ook moeten zijn en per keer was ik daar minimaal 1 uur voor kwijt geweest.

Het gaat volgens u om 6 rekeningen.

Extra kosten minimaal als er 1 extra offerte opgevraagd zou worden 6 uur x € 225,- ex btw = € 1.350, ex btw = € 1.633,50 incl BTW.

Het is aan u om te doen wat u wilt.

Ik ben niet meer van plan om te reageren op beschuldigingen of onzinnige punten van uw zijde.

(...)'

2.39. Klager heeft aan de notaris bij e-mailbericht van 23 september 2023 te 16:02 uur het volgende geschreven:

'Ik begrijp dat u een punt wil zetten achter dit langdurig drama.

En vele erfgenamen met mij, ik voel hierbij ook hun behoefte aan rust, dat is dan ook de enige reden dat ik wil gaan teken voor het afsluiten van dit drama.

De goedkeuring van uw werkzaamheden die geef ik niet, laat dat duidelijk zijn.

Waarom zal ik U uitleggen wat ik vind.

Als het zo zou zijn dat de kosten van U zo hoog zouden zijn, om naar de normale regels te handelen, is er geen enkel bezwaar om te stoppen, met wat dan ook.

Doe beter niets dan, de controle uit handen geven, dat leid naar chaos, dat moest u juist voorkomen.

en vervolgens kiest voor ongecontroleerd vrij spel waarvan de kosten de baten waarschijnlijk overtreffen, daarbij de belangen (hun erfenis) van de erven op het spel zet.

U had ook af kunnen zien van andermans ideeën.

Daarbij is ook hier en daar geklust aan het huis,

de kwaliteit van het afgeleverde

werk waar niemand op toe ziet op tijd en kwaliteit,

daar kun je weinig van verwachten.

Dus niet doen, alleen wanneer je kan controleren.

Houd rekening met degenen die u betalen.

Ook met de volmacht die u kreeg, om ingeval van twist over beslissingen knopen door te hakken.

Dus wel beslissen, rekening houdend met degenen die u dient, dat is wat de wet beoogt.

(...)

De makelaars kosten, daar valt weinig over te zeggen.

Dat had ook anders gekund, dan had u later partijdigheid uit kunnen sluiten.

Ik ben vooralsnog niet zeker of ik nu kan gaan tekenen,

anderen gaan dit wel doen,

niet uit overtuiging maar door de druk die ze voelen,

door het geschuif met getallen en toezeggingen die later weer veranderden in vergeten misschien.

(...)

Daarom vraag ik ieder die van mijn ondertekening onrust en ongemak ondervind, enige bedenk en overlegtijd zodat zaken kunnen worden gedaan op een manier zoals ze door de wetgever bedoeld zijn.'

2.40. Klager heeft bij e-mailbericht van 2 oktober 2023 aan de notaris voorgesteld om 'op een voor hem passende manier de angel van het probleem uit de wond te halen'. De notaris heeft hem diezelfde middag gevraagd om precies aan te geven wat klager wil. Klager heeft op 3 oktober 2023 aan de notaris gemaïld dat het hem veel te voorbarig lijkt om met voorstellen te komen en heeft de notaris gevraagd om zelf een voorstel te doen, dat leidt tot een voor hem persoonlijk aanvaardbare oplossing, daarbij aangevend dat de notaris verplicht verzekerd is tegen dit soort calamiteiten.

2.41. De notaris heeft op 7 oktober 2023 aan klager laten weten dat als klager vindt dat hij benadeeld is, hij ook dient aan te geven voor welk bedrag hij is benadeeld en wat er volgens klager niet goed is gegaan. Klager heeft diezelfde dag de notaris per e-mail bericht:

'(...) Wat vooral niet de belangen van de erven bleek te zijn, was uw besluit om ongecontroleerd en zonder offertes en getekende arbeidsovereenkomsten, voor bijna 11000 euro uit te geven, waarbij de toegevoegde waarde te betwijfelen is. Ik ben in de woning geweest, en al wat er vertimmerd was, is weer gesloopt.

De woning was toch wel verkocht, zonder die torenhoge kosten door het vrijspel dat u gaf ten koste van alle erven, en uw tijd die u hieraan verspilde.

(...)

Al met al schat ik de financiële schade op zo'n 12000 euro.

daarbij heb ik het nog niet gehad over de immateriële schade die we allen hebben gevoeld, nu nog.

wanneer u deze kosten voor uw rekening neemt zal ik de gang naar de Rechtspraak annuleren.'

2.42. Op 8 oktober 2023 heeft de notaris klager per e-mail laten weten zijn voorstel niet te accepteren en wel te zien wat er gaat gebeuren. Klager heeft daarop diezelfde middag per e-mail aan de notaris bericht:

'Uit uw antwoord mag ik opmaken dat u geen enkel heil ziet, om gezamenlijk tot een voor mij en u tot een aanvaardbare schikking te komen.

Ik heb de opdracht van de rechter aan u gelezen, en nergens gelezen dat u de belangen van de erven naast u neer kon leggen, en die bij derden en relaties in handen te geven.

Met als gevolg chaos, en torenhoge verspilling van onze erfenis, kijk even naar de voordeur en de dicht gepropt scheuren, enz. (...)

3. De klacht

3.1. Klager verwijt de notaris dat hij de afwikkeling van de nalatenschap van zijn moeder niet voortvarend, adequaat en kundig heeft opgepakt. De kamer begrijpt uit het gestelde dat de klacht van klager in de kern uiteenvalt in de volgende onderdelen:

1. De notaris heeft ten onrechte in de inventarisatie van 7 en 12 september 2023 ter zake van voorgeschoten bedragen ten behoeve van moeder die hij aan de erfgenamen heeft gemaald, bedragen opgenomen die [C] naar zijn zeggen voor moeder heeft gemaakt voor haar overlijden, zonder te controleren of dat juist was. Daarbij is de notaris er ten onrechte vanuit gegaan dat tussen [C] en de bewindvoerder een afspraak bestond waarbij [C] kosten voor moeder mocht maken, die hij vergoed kreeg van de bewindvoerder. Hierdoor heeft de notaris de schijn van partijdigheid gewekt en is de afwikkeling van de nalatenschap vertraagd.

2. Nadat klager een concept van de rekening en verantwoording van de nalatenschap van moeder van de notaris ontving, heeft klager om een onderbouwing daarvan gevraagd. Uit de daarna ontvangen facturen bleek dat de notaris onnodig veel werkzaamheden aan de woning van moeder heeft laten verrichten en diensten heeft afgenomen bij derden, tegen een veel te hoge prijs. Een en ander heeft ook te veel tijd in beslag genomen. De notaris heeft de erfgenamen vooraf niet om toestemming voor het verrichten van die werkzaamheden en diensten gevraagd en heeft ter vergelijking ook niet meerdere offertes opgevraagd. Klager is hierdoor financieel benadeeld.

3.2. De notaris heeft verweer gevoerd tegen de klacht. Voor zover dit verweer van belang is voor de beoordeling, zal dit hierna worden besproken.

4. De beoordeling

Reikwijdte van het tuchtrecht

4.1. Op grond van artikel 93 lid 1 Wet op het notarisambt (hierna: Wna) zijn notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen aan het tuchtrecht onderworpen. De tuchtrechter toetst of hun handelen of nalaten in strijd is met het bepaalde in de Wna en andere toepasselijke bepalingen. Ook kan de tuchtrechter toetsen of zij voldoende zorg in acht hebben genomen ten opzichte van de (rechts)personen voor wie zij optreden en of zij daarbij hebben gehandeld zoals een behoorlijk beroepsbeoefenaar behoort te doen. Zo moet een notaris het ambt in onafhankelijkheid uitoefenen en de belangen van alle bij de rechtshandeling betrokken personen op onpartijdige wijze en met de

grootst mogelijke zorgvuldigheid behartigen (artikel 17 lid 1 Wna).

Klachtonderdeel 1

Standpunt klager

4.2. De kamer begrijpt dat het vermogen van moeder onder bewind was gesteld en dat [C] regelmatig voor moeder zaken regelde waarvan hij de kosten betaalde. Volgens klager stelde de notaris zich op het standpunt dat [C] daarover een afspraak met de bewindvoerder van moeder had gemaakt, dat hij die kosten voor moeder mocht maken en hij die kosten vervolgens van de bewindvoerder vergoed kreeg uit het vermogen van moeder. De notaris suggereerde dat de bewindvoerder die afspraak door de plotselinge dood van moeder mogelijk was vergeten. De notaris heeft hierdoor ten onrechte de na de dood van moeder van [C] ontvangen (handgeschreven) rekeningen, die zagen op kosten die vóór het overlijden van moeder waren gemaakt, in de inventarisatie van voorgeschoten kosten opgenomen die daarmee ten laste van de nalatenschap van moeder zouden komen. Volgens klager bestond daar geen grond voor en waren de overige erfgenamen niet in de mogelijkheid gesteld eveneens gemaakte kosten van voor het overlijden van moeder bij de notaris kenbaar te maken. Hiermee heeft de notaris de schijn van partijdigheid gewekt. Ook heeft hierdoor de afwikkeling van de nalatenschap onnodige vertraging opgelopen.

Standpunt notaris

4.3. De notaris stelt zich op het standpunt dat hij, gelet op punt 7 uit het proces-verbaal van de kantonrechter van 14 maart 2022, gehouden was de ten behoeve van moeder voorgeschoten kosten met de erfgenamen te bespreken, hetgeen hij heeft gedaan. Hij heeft op 8 juni 2023 per e-mail aan de voormalig bewindvoerder gevraagd of er rekeningen bij haar waren ingediend die zagen op de periode van voor het overlijden van moeder, die nog onder het bewind vielen. De voormalig bewindvoerder antwoordde eerst na diverse herinneringen van de zijde van de notaris op 7 augustus 2023 en meldde dat er geen facturen bij haar waren ingediend. De notaris heeft vervolgens de voorgeschoten kosten per e-mail voorgelegd aan alle erfgenamen. Dit proces heeft enige tijd in beslag genomen. Toen bleek dat niet alle erfgenamen bereid waren om de door [C] toegestuurde facturen, die zagen op werkzaamheden/zaken van vóór het overlijden van moeder, aan hem te vergoeden uit de nalatenschap, heeft de notaris die facturen niet opgenomen in de rekening en verantwoording.

Oordeel kamer

4.4. De kamer is van oordeel dat de notaris op goede gronden, gelet op de inhoud van het proces-verbaal van de kantonrechter van 14 maart 2022, de voorgeschoten kosten bespreekbaar heeft gemaakt bij de erfgenamen. Dat de notaris op 7 september 2023 en 14 september 2023 een overzicht naar de erfgenamen heeft gemaild met daarin – voor zover het gaat over voorgeschoten kosten van voor het overlijden van moeder – een inventarisatie van de kosten van [C] en niet aan de overige erfgenamen heeft gevraagd of zij wellicht ook kosten hebben voorgeschoten in de periode voor het overlijden van moeder, maakt nog niet dat de notaris partijdig heeft gehandeld. In dezelfde e-mailberichten heeft de notaris aan de erven verzocht akkoord te gaan met vergoeding van de gemaakte kosten van [C] en gemeld dat zijn bonnetjes ingezien konden worden. Ook al heeft de notaris in de in deze procedure ingebrachte correspondentie niet uitdrukkelijk gevraagd of de overige erfgenamen eveneens kosten van voor het overlijden hebben voorgeschoten voor moeder, lag het op de weg van de erfgenamen dit zelf in dit stadium bespreekbaar te maken bij de

notaris indien dat het geval was. De erfgenamen zijn immers gehouden de notaris de informatie te verschaffen die voor het opstellen van een rekening en verantwoording nodig is.

4.5. Nadat de erfgenamen zich over vergoeding van de voorgeschoten kosten aan [C] hadden uitgelaten, heeft de notaris de kosten van [C] buiten de afwikkeling van de nalatenschap gelaten. Uit het e-mailbericht van 14 september 2023 van de notaris blijkt dat hij in de daarna opgestelde concept-rekening en verantwoording, die de notaris op 15 september 2023 per post zou verzenden naar de erfgenamen, de kosten van [C] niet heeft opgenomen. Daarmee heeft de notaris niet onzorgvuldig of partijdig gehandeld.

4.6. Dat door het handelen van de notaris de afwikkeling van de nalatenschap is vertraagd, is evenmin gebleken. De reactie van de bewindvoerder heeft enige tijd op zich laten wachten, hetgeen de notaris niet verweten kan worden. Nadat de notaris op 7 september 2023 de inventarisatie van de voorgeschoten kosten naar de erfgenamen heeft gemaaild en duidelijk geworden was dat de erfgenamen de kosten van [C] buiten de afwikkeling wilden houden, heeft de notaris de concept-rekening en verantwoording op 15 september 2023 naar de erfgenamen verzonden. Van een onnodige vertraging kan dan ook niet gesproken worden. Dit klachtonderdeel zal daarom ongegrond worden verklaard.

Klachtonderdeel 2

Standpunt klager

4.7. Na ontvangst van de concept-rekening en verantwoording heeft klager moeten vragen om de facturen van de gemaakte kosten ten behoeve van de verkoop van de woning. Volgens klager had de notaris deze kosten niet hoeven maken, waren de kosten onredelijk hoog en heeft het uitvoeren van de werkzaamheden en afgenomen diensten onnodig veel tijd gekost. Toen klager zelf een offerte opvroeg bij een van de opdrachtnemers ([Z]) bleek de offerte de helft lager te zijn dan de factuur die naar de notaris gestuurd is. De gemaakte kosten zijn volgens klager hoger dan de baten. Klager is van mening dat de notaris hiermee de belangen van de erfgenamen heeft geschaad.

Klager merkt hierbij op dat hij verwacht had dat hij op zijn minst enige invloed had kunnen uitoefenen over de wijze waarop het huis van moeder werd verkocht, maar in plaats daarvan heeft de notaris zijn machtspositie ernstig misbruikt door ongewenste transacties aan te gaan, zijn eigen factuur te laten oplopen en de kosten van dit alles bij de erfgenamen neer te leggen.

Standpunt notaris

4.8. De notaris voert aan dat hij gedurende het verkooptraject diverse verkoopadviezen van de makelaar heeft opgevolgd. Zodoende heeft de notaris redelijke verbeterpunten laten uitvoeren ten behoeve van de verkoopbaarheid van de woning, hetgeen uiteraard kosten met zich bracht. Aanvankelijk heeft de notaris slechts enkele adviezen opgevolgd. Toen slechts enkele kijkers het huis kwamen bezichtigen, heeft de notaris besloten om meer werkzaamheden uit te laten voeren. De notaris heeft er niet voor gekozen bij meerdere partijen offertes op te vragen

omdat dit hem te veel tijd en dus kosten voor de erfgenamen te weeg zou brengen. Het was voor hem met name van belang dat de verbeteringen snel doorgevoerd konden worden. Ondanks dat de huizenmarkt vanaf het moment dat de woning in de verkoop kwam dalende was, is uiteindelijk volgens de notaris een mooie verkoopopbrengst gerealiseerd. Omdat de verhoudingen tussen de erfgenamen niet goed waren, heeft de notaris ervoor gekozen de verbeteringen door derden uit te laten voeren. De notaris is van mening dat hij zijn werkzaamheden op een juiste wijze heeft afgehandeld.

Standpunt kamer

4.9. De kamer stelt voorop dat uit het proces-verbaal van 14 maart 2022 van de kantonrechter blijkt dat de erfgenamen een onvoorwaardelijke volmacht aan het kantoor van de notaris hebben gegeven om de nalatenschap van moeder af te wikkelen. De erfgenamen hebben, aldus het proces-verbaal, hun bevoegdheden in dat kader overgedragen aan de notaris, zoals ook bij een drie-sterren-executeur het geval is. Een drie-sterren-executeur heeft de bevoegdheid om alles te regelen rondom de nalatenschap en heeft daarbij geen goedkeuring nodig van de erfgenamen. Op grond hiervan was de notaris gerechtigd ten behoeve van de verkoop van de woning redelijke kosten te maken. De notaris heeft daarbij het verkoopadvies van de makelaar opgevolgd. In eerste instantie waren de aanpassingen in de woning beperkt, maar toen de verkoop van de woning op zich liet wachten, heeft de notaris genoegzaam toegelicht dat hij daarom meer adviezen van de makelaar heeft opgevolgd en daardoor hogere kosten heeft gemaakt. Dat de notaris daarbij te lichtvaardig te werk is gegaan, is niet gebleken. Klager heeft, gelet op het gemotiveerde verweer van de notaris, onvoldoende aanknopingspunten aangedragen ter onderbouwing van zijn stelling dat de kosten voor de verkoop van de woning onredelijk hoog zijn en onnodig veel tijd hebben gekost.

De kamer merkt op dat het in het kader van transparantie richting erfgenamen, juist als deze niet goed met elkaar door een deur kunnen, aanbevelingswaardig is om een makelaar/taxateur een verkoopadvies/taxatie uit te laten brengen van de woning en vervolgens de opdracht tot verkoop van de woning aan een andere makelaar te geven. Ook is het beter, als de notaris van plan is om het verkoopadvies van een makelaar te volgen, daarover vooraf met de erfgenamen overlegt en daarbij aangeeft hoe lang hij bijvoorbeeld van plan is om meubels te huren, om te voorkomen dat de kosten van een en ander onnodig oplopen.

Deze kanttekeningen zijn van onvoldoende gewicht om de notaris een tuchtrechtelijk verwijt te kunnen maken. Verder is de kamer niet gebleken dat de notaris misbruik heeft gemaakt van zijn positie door ongewenste transacties aan te gaan en zijn eigen factuur onnodig te laten oplopen ten nadele van de erfgenamen. Ook dit klachtonderdeel zal ongegrond worden verklaard.

5. De beslissing

De kamer:

verklaart de klacht ongegrond.

Deze beslissing is gegeven door mr. T. Zuidema, plaatsvervangend voorzitter, mr. W.F.J. Aalderink, plaatsvervangend rechterlijk lid, en mr. M.C. Stout, plaatsvervangend notarieel lid.

Uitgesproken in het openbaar op 18 maart 2024 door mr. W.F.J. Aalderink, tevens plaatsvervangend voorzitter, in tegenwoordigheid van de secretaris.

Hoger beroep tegen deze beslissing is mogelijk door indiening van een verzoekschrift - binnen dertig dagen na dagtekening van de aangetekende brief waarbij van deze beslissing kennis is gegeven - bij het gerechtshof in Amsterdam, postadres: Postbus 1312, 1000 BH Amsterdam.